

Тема: «У кожному слові – дивина, у кожному слові – таїна»

Мета: перевірити знання учнями різних розділів науки про мову, літературознавчих термінів, народознавчих понять; удосконалювати навички роботи в групі, формувати інтерес учнів до рідного слова, пізнання нового у мові; розвивати творчі здібності, зв'язне мовлення; виховувати любов до рідної мови, краю, де ти народився, шанобливе ставлення до усної народної творчості свого народу, його традицій.

Обладнання: мультимедійний проектор, роздавальний матеріал.

Форма: філологічний батл.

Тип заходу: змагання між командами.

Перебіг заходу:

1. Вступне слово вчителя.

Рідне слово! Скільки в ньому чарівних звуків, животворного трепету й вогню! У кожному слові найтонші відтінки почуттів і переживань, у кожному свій аромат.

Сила слова безмежна! Воно здатне робити диво, бо хвилює найтонші струни людського серця.

Шановні восьмикласники, вітаю вас на філологічному батлі. Ми зібралися тут, щоб позмагатися в спритності, а головне – у тому, хто ж з вас досяг найкращого рівня володіння рідною мовою. Нехай переможе команда, яка найкраще знає українську мову та літературу! Ми починаємо. Бажаю успіхів!

2. Представлення журі.

Вирішувати долю команд та слідкувати за дотриманням усіх правил буде суворе, але справедливе журі – це учні 11 класу.

3. Візитівка.

Представлення команд-учасниць (назва, девіз, капітан).

4. Розминка.

Питання для команди No 1.

1. Скільки букв в українському алфавіті? (33)

2. Скільки голосних в українській мові? (6)

3. Який знак в українській мові не є розділовим? (Дефіс, апостроф)
4. Назвіть останній відмінок української мови. (Кличний)
5. Поставте займенник «себе» в Н.в. (Не має Н.в.)
6. Скільки звуків у слові «дзьоб»? (3)
7. Яка частина мови не належить ні до самостійних, ні до службових? (Вигук)
8. Скільки звуків у слові «кущ»? (4)
9. Яка буква в українській мові не має відповідного звуку? (Ь)
10. Рід іменника «сирота». (Спільний)

Питання для команди No 2.

1. Як називається вірш, що не має рими? (Білий)
2. Вигадане ім'я, під яким автор друкує свій твір. (Псевдонім)
3. Віршований твір, який призначений для співу. (Пісня)
4. Головні члени речення. (Підмет і присудок)
5. Усна народна творчість. (Фольклор)
6. Найголовніша книга Т. Шевченка. («Кобзар»)
7. Автор «Повісті минулих літ». (Нестор Літописець)
8. Неозначена форма дієслова. (Інфінітив)
9. Текст, написаний автором від руки (Рукопис)
10. Слова з протилежним значенням (Антоніми)

Питання для команди No 3

1. Співзвучне закінчення рядків у тексті. (Рима)
2. Скільки частин мови в українській мові? (10)
3. Розмова двох осіб. (Діалог)
4. Кого називають Великим Кобзарем? (Тараса Шевченка)
5. Який розділовий знак ставиться в кінці питального речення? (Знак питання)
6. Слова, близькі за значенням. (Синоніми)
7. Як називається художнє перебільшення? (Гіпербола)
8. Назвіть три роди літератури. (Епос, лірика, драма)
9. Дерева-символи України. (Верба, калина)

10. Пісня, у якій закликають весну. (Веснянка)

5. Запитання від глядачів.

Гравці мають за описом впізнати квітку, записати її назву на аркуші паперу, потім звірити з правильними відповідями.

1. Назва роду походить від грецького слова, що означає «чуб жайворонка».

Легенда розповідає, що колись весною жайворонки посварилися між собою так, що побилися й погубили чубчики. Попадали вони у вологу весняну землю, проросли між дерев гарними невеликими квітами. Кожен українець у давні час мав за обов'язок походити босим ногами по цих квітах. З переказами, це додавало сили і здоров'я. (Ряст)

2. Наукова назва походить від грецького «я німію». За міфом вродливий юнак побачив своє відображення у воді й закохався у свою вроду. Ні на секунду не міг відірвати погляд від водяного плеса, так і помер. А на місці його смерті виросла квітка – символ самозакоханості та смерті. Як вона називається? (Нарцис)

3. Якоюсь богиня Флора зібралась у мандрівку й мала залишити свою наступницю. Усі квіти були в захваті від троянди, лише одна з них була проти. Вона хотіла перевершити троянду, тому бундючилась та червоніла. Флора покарала за це квітку, звелівши їй бути надутою й порожньою. «Нехай жоден метелик не подарує їй поцілунку!» – сказала богиня. Так покарана квітка стала символом пустої чванливості й зарозумілості. (Півонія)

6. Гра «Тисяча й одна ніч».

Відновіть числівники. Покажіть картку з цифрою.

1. Знаю, як свої 5 пальців.

2. 7 п'ятниць на тиждень.

3. 0 без палички.

4. На всі 4 сторони.

5. Сім раз відмір, 1 раз відріж.

6. Зігнувся в 3 погібелі.

7. Один розум добре, а 2 краще.

8. Сльози в 3 ручаї.

9. У 7 господиць хата не метена.

7. Фразеологічна скринька.

Дістаньте фразеологізм зі скриньки, відгадайте, про що йдеться, користуючись підказками.

1. На нього кидають слова й гроші, коли не цінують; його радять шукати в полі, коли хтось безслідно зник; він є в голові легковажної несерйозної людини.

2. Крізь них слова пролітають, як крізь отвір; їх розвішують, як білизну, особливо дуже довірливі.

3. Ним можна клювати, як дзьобом; його задирають, коли зазнаються; його можна встромити будь-куди.

4. Він може довести до Києва й далі; його можна нагострити, як ніж; схожий він на лопату, особливо в балакучих.

5. Він коневі не товариш і дружній череді не страшний; скільки його не годуй, він усе в ліс дивиться; інколи він буває в овечій шкурі; як його боятися, у ліс краще не ходити.

6. Ними можна косити, відкривати комусь щось і навіть колоти; їм інколи не вірять; коли їх вирячити, то можна щось побачити.

7. На них можна все поставити, узяти в руки чи дати їм спокій; їх можна натомити, не відчувати; від дурної голови їм горе.

8. Інколи вона може бути набита клоччям, іти ходором, паморочитись, тріщати й розколюватися, злітати з пліч; її можуть називати капустиною, дурною, мудрою, золотою.

9. На них може наступити ведмідь; за ними може лящати; за них не можна відтягнути.

8. Подорож містами України.

Здійсніть уявну подорож містами України і скажіть, хто вас зустріне: в

Києві – (киянин), Луцьку (лучанин), Харкові –(харків'янин), Херсоні –

(херсонець), Львові – (львів'янин), Івано-Франківську (іванофранківець) Одесі –

(одесит), Сумах – (сумчанин), Чернігові – (чернігівець).

9. Поєдинок капітанів.

Завдання для капітанів команд.

1. В українській мові 38 звуків. Серед них один звук за походженням «іноземець»: його запозичено із грецької мови. Народна мова українців довгий час не визнавала його й змінювала на інші звуки. Тепер цей звук уживається порівняно в невеликій групі іншомовних слів. Який це звук? (Ф)
 2. Одна із літер поводить себе найскромніше. Вона м'яка, тиха, самотійно нічого не вирішує й не вимовляє ні звука. Її вважають безголосою, завжди згадують однією з останніх. А виявляється, це одна з найактивніших букв. Без неї не може в багатьох випадках виявити себе аж 9 звуків. Яка це буква? (Знак м'якшення).
 3. Цю літеру було запроваджено понад 370 років тому. Більше ста років тому вона ввійшла до українського алфавіту. Словники налічували близько 300 слів з цією літерою. Згодом цю букву було вилучено з алфавіту. Зараз ми вживаємо лише окремі слова з цією буквою. (Г).
10. Підбиття підсумків.
11. Нагородження команд-учасниць.

<https://super.urok-ua.com/rozrobka-pozaklasniy-zahodu-z-ukrayinskoyi-movi-ta-literaturi-u-formi-filologichnogo-batlu-u-kozhnim-slovi-divina-u-kozhnim-slovi-tayina/>